

de goudse
scholengemeenschap
leo vroman

mavo • havo • atheneum

Programma van
Toetsing en Afsluiting

Havo 5

Schooljaar 2023-2024

Reglement Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) *havo en atheneum bovenbouw*

Cursusjaar 2023-2024

Aanvullende regels

Het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) geeft een uitwerking van het schoolexamen dat deel uitmaakt van het eindexamen.

- In het PTA wordt een uitwerking gegeven van de schoolexamens per vak.
- In het PTA zijn regels weergegeven die een **aanvulling** vormen op het Examenreglement Openbaar Voortgezet Onderwijs en daar onlosmakelijk mee zijn verbonden.

Artikel 1

Algemeen

1. Het schoolexamen bestaat uit :
  - A. mondelinge toetsen;
  - B. schriftelijke toetsen met gesloten en/of open vragen;
  - C. praktische opdrachten, waartoe ook practica behoren;
  - D. het profielwerkstuk;
  - E. handelingsdelen.
2. In het programma van toetsing en afsluiting wordt per vak ten minste aangegeven welke onderdelen in welke periode worden afgelegd en wat de weging is van de verschillende toetsen en praktische opdrachten.
3. Het schoolexamen als geheel wordt voorafgaand aan het Centraal Examen afgesloten.
4. Voor het afnemen van de toetsen van het schoolexamen worden toetsperiodes georganiseerd. De toetsen worden in deze toetsperiodes afgenomen. Een aantal toetsen wordt buiten deze periodes afgenomen. Om welke toetsen het gaat, staat vermeld in de vakspecifieke regelingen van het PTA. Het inleveren van praktische opdrachten en het profielwerkstuk, het afleggen van de handelingen en het doen van practica zijn niet aan deze periodes gebonden. De tijdstippen van inleveren of afleggen, zijn in de vakspecifieke regelingen opgenomen.
5. In het eindexamenjaar ontvangen de leerlingen een overzicht van de behaalde cijfers en andere beoordelingen in het examendossier. Na controle tekenen de meerderjarige leerlingen of ouders/verzorgers van minderjarige leerlingen de lijst met cijfers voor akkoord. Hiermee zijn de beoordelingen voor de afgelegde onderdelen van het examendossier definitief.
Indien de lijst met cijfers niet binnen de door de schoolleider vastgestelde termijn voor akkoord ondertekend is aangeleverd worden alle cijfers en overige beoordelingen op deze lijst definitief.
6. Examinatoren van de examenvakken stellen het programma, de opgaven en de beoordeling vast.

Artikel 2

Cijferbepaling

1. Het cijfer van het schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot 10. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden deze cijfers afgerond op 1 decimaal nauwkeurig.
2. In afwijking van het eerste lid worden de handelingen van het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel beoordeeld als “onvoldoende”, “voldoende” of “goed”. Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling. Bij een blijvend resultaat “onvoldoende” kan uiteindelijk geen examenuitslag worden vastgesteld.

3. Een eventueel “Handelingsdeel” dient met de beoordeling “naar behoren” te worden afgerond. Bij het ontbreken van een van deze positieve beoordelingen kan geen eindcijfer voor het schoolexamen worden vastgesteld en kan derhalve niet aan het Centraal Examen worden deelgenomen.
4. De vakken CKV en maatschappijleer en het profielwerkstuk tellen bij de vaststelling van de uitslag voor het eindexamen op een andere wijze mee dan de andere vakken. Uit de **eindcijfers** (het gaat om gehele getallen) van deze vakken en het profielwerkstuk samen wordt het **combinatiecijfer** berekend. Het combinatiecijfer telt mee in de bepaling van de uitslag van het eindexamen. Zie ook de slaag-zakregeling.
5. Bij de beoordeling van een mondelinge toets wordt door de examinerator een proces-verbaal opgesteld. De examinerator stelt de leerling zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk vóór een in de jaaragenda opgenomen datum in kennis van het resultaat van deze beoordeling. De beoordeling wordt binnen drie weken na afname vastgesteld.
6. De beoordelingen van praktische opdrachten en het profielwerkstuk worden binnen 4 weken na afronding aan de leerling meegedeeld.
7. Specifieke cijferberekening
  - 7.1. Het eindcijfer voor het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de cijfers die een leerling voor de verschillende onderdelen van het schoolexamen heeft behaald.
  - 7.2. Alle behaalde cijferresultaten worden gemiddeld waarbij rekening wordt gehouden met de vastgestelde weegfactoren die in het PTA worden genoemd.
  - 7.3. Bij de vaststelling van het eindcijfer van de schoolexamens worden de cijfers behaald voor de verschillende in het PTA benoemde onderdelen meegenomen.
  - 7.4. Indien het een schoolexamen van een vak betreft dat met een centraal examen wordt afgesloten, is het eindcijfer schoolexamen een cijfer op één decimaal.
  - 7.5. Bij een vak dat niet met een centraal examen wordt afgesloten wordt het eindcijfer schoolexamen afgerond op een geheel getal en is daarmee het eindcijfer voor het betreffende vak.

Artikel 3

Handelingsdelen en praktische opdrachten

1. Handelingsdelen worden in de vakspecifieke regelingen nader omschreven.
2. Per handelingsdeel wordt aangegeven op welk moment zij minimaal “naar behoren” moeten zijn afgerond. Bij het ontbreken van een van deze positieve beoordelingen kan geen eindcijfer voor het schoolexamen worden vastgesteld en kan derhalve niet aan het Centraal Examen worden deelgenomen.
3. Regeling praktische opdrachten:
  - a) Bij het verstrekken van een praktische opdracht geeft de examinerator het tijdstip aan waarop de opdracht uiterlijk moet zijn ingeleverd.
  - b) De examinerator houdt daaraan voorafgaand voortgangscontroles.
  - c) De beoordelingscriteria voor praktische opdrachten zullen tegelijk met de opdracht aan de leerling worden verstrekt.
  - d) Overschrijding van het tijdstip van inleveren betekent het volgende:
    - De punten die worden toegekend voor proces en planning worden in mindering gebracht. De examinerator brengt de afdelingsleider op de hoogte van de overschrijding van de inlevertermijn.
    - Indien de leerling vervolgens nalaat het werk binnen 5 schooldagen in te leveren zijn de bepalingen uit artikel 6.1 van het Examenreglement openbaar voortgezet onderwijs van toepassing.
  - e) Praktische opdrachten zijn niet herkansbaar.
  - f) Praktische opdrachten worden aan de examinerator persoonlijk ter hand gesteld.
  - g) Bij onverwachte afwezigheid van de examinerator wordt de praktische opdracht voor het uiterlijk inlevermoment ingeleverd bij de afdelingsleider.
  - h) De leerling draagt er zorg voor te beschikken over kopieën van de praktische opdrachten.
  - i) Indien de leerling aantoonbaar werk van een ander heeft ingeleverd waaronder zijn begrepen kopieën van het internet zijn de bepalingen uit artikel 6 van het Examenreglement openbaar voortgezet onderwijs van toepassing.

Artikel 4

Het profielwerkstuk

1. Met betrekking tot het profielwerkstuk heeft de individuele leerling keuzemogelijkheden. Het profiel werkstuk heeft betrekking op één vak of meer vakken. Het vak of de vakken waarop het profielwerkstuk betrekking heeft maakt onderdeel uit van het gehele pakket of profiel van de leerling. Ten minste een van deze vakken is een zogenaamd groot vak (op havo heeft een groot vak een omvang van minimaal 320 studielasturen en op atheneum van minimaal 440 studielasturen).
2. Het profielwerkstuk wordt afzonderlijk beoordeeld met een cijfer dat wordt meegenomen bij de berekening van het combinatiecijfer.
3. De studielast van het profielwerkstuk bedraagt 80 studielasturen.
4. Bij het verstrekken van de opdracht voor het profielwerkstuk geeft de examinerator het tijdstip aan waarop het profielwerkstuk uiterlijk moet zijn ingeleverd.
5. Het profielwerkstuk wordt de examinerator persoonlijk ter hand gesteld. Bij diens afwezigheid wordt het persoonlijk overhandigd aan de afdelingsleider havo of atheneum.
6. De leerling dient een kopie van het ingeleverde profielwerkstuk en van de procesbeschrijving te bewaren.
7. De beoordelingscriteria voor profielwerkstukken zullen gelijktijdig met de opdracht door de examinerator aan de kandidaten worden verstrekt.
8. Nadere bijzonderheden betreft het profielwerkstuk zijn opgenomen in de "Handleiding profielwerkstuk".

Artikel 5

Rekenen

1. Kandidaten die het vak wiskunde niet in het eindexamenpakket hebben opgenomen moeten een schoolexamen Rekenen afleggen waarvan het resultaat op de cijferlijst dient te worden vermeld.
2. Kandidaten in Havo 4 leggen daartoe een schoolexamen af dat 1 herkansingsmogelijkheid kent in datzelfde leerjaar. Kandidaten in Havo 5 krijgen indien gewenst in het examenjaar nog een extra mogelijkheid tot herkansing.
3. Voor een leerling die deelneemt aan het examenprogramma Havo en het vak wiskunde als extra vak heeft gekozen, geldt het volgende: als de leerling het vak wiskunde uiteindelijk niet in de uitslagbepaling van het eindexamen laat meetellen, wordt het behaalde eindexamenresultaat wiskunde gezien als de uitslag van het schoolexamen rekenen.

Artikel 6

Afwezigheid en te laat komen

1. Ouders dienen voor wat betreft de toetsperioden bij ziekte of bijzondere omstandigheden hun kind telefonisch bij de afdelingsleider af te melden.
2. De leerling neemt direct na terugkomst op school het initiatief tot het maken van een afspraak met de docent om het gemiste examenwerk in te halen.
Als een leerling het initiatief tot het inhalen van de gemiste schoolexamentoets niet neemt zal de gemiste toets worden afgenomen op het moment waarop herkansingen plaatsvinden. Daarmee vervalt dan het recht op herkansing van deze **ingehaalde** toets.
3. Wanneer een leerling zich aan een onderdeel van het schoolexamen onttrekt of zonder geldige reden bij een onderdeel van het schoolexamen afwezig is, zal worden gehandeld conform artikel 10d van het Examenreglement StOVOG.
4. Een leerling die te laat komt, kan tot uiterlijk 10 minuten na het tijdstip van aanvang van de toets worden toegelaten tot de ruimte waarin het schoolexamen wordt afgenomen. Het tijdstip waarop de toets eindigt, is voor deze leerling evenwel hetzelfde als voor de overige kandidaten.
5. Een leerling die te laat komt tijdens een luistertoets, mag – indien er sprake is van een luistertoets bestaande uit aparte onderdelen waarbij tussen deze onderdelen wordt gepauzeerd - pas bij aanvang van het eerstvolgende

onderdeel worden toegelaten tot het lokaal waar het examen wordt afgelegd. Het gemiste onderdeel mag niet op een later tijdstip worden ingehaald.

Bij een volledig gemiste toets wordt door de rector het resultaat 1 vastgesteld.

Op dit resultaat is de herkansingsregeling van toepassing.

Artikel 7

Herkansingen schoolexamen

1. De herkansingsregeling heeft betrekking op de schriftelijke, mondelinge en luistertoetsen van het schoolexamen. Praktische opdrachten zijn niet herkansbaar.
2. De herkansingsregeling is niet van toepassing op het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel, alsmede de praktische opdrachten (waaronder de practica), het profielwerkstuk en de handelingsdelen.
3. Per afgelegde toets mag nooit meer dan één herkansing worden gedaan.
4. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en de oorspronkelijke toets afname geldt als het definitieve cijfer voor de toets.
5. Herkansing
  - 5.1. De afname van de herkansingen van de schoolexamens in het voorexamenjaar havo/atheneum vindt aan het einde van het schooljaar plaats na afloop van de afgenomen schoolexamentoetsen. De herkansing schoolexamens vindt in dezelfde herkansingsperiode plaats als de herkansing van de voortgangstoetsen. Een leerling krijgt de gelegenheid maximaal 4 toetsen te herkansen uit de **gezamenlijke herkansbare** schoolexamens en voortgangstoetsen.

Een uitzondering wordt gemaakt voor het examenvak maatschappijleer dat wordt afgesloten met een gemiddeld schoolexamencijfer.

Leerlingen kunnen voor de vaststelling van het eindcijfer schoolexamen maatschappijleer maximaal 2 schoolexamentoetsen herkansen zoals die in het PTA zijn aangegeven.

*De inzet van deze mogelijkheid tot herkansing wordt toegevoegd aan het eerder in dit artikel genoemde maximale aantal van 4 te herkansen toetsen van de **gezamenlijke herkansbare** schoolexamens en voortgangstoetsen.*
  - 5.2. Een leerling van 5 havo of 6 atheneum heeft 2 herkansingsrondes. De eerste herkansingsronde heeft betrekking op de toetsperiode I; de tweede herkansingsronde op de toetsperiodes II (luistertoetsen) en toetsperiode III.
In beide herkansingsrondes mogen de leerlingen twee toetsen herkansen waarbij ze een keuze maken uit de herkansbare toetsen uit de betreffende perioden.
6. Bij afwezigheid tijdens het herkansingsmoment van een toets vervalt de mogelijkheid tot herkansing.
7. De herkansingen worden nadat de leerlingen daartoe schriftelijk zijn uitgenodigd binnen de gestelde termijn schriftelijk door de leerling zelf aangevraagd.

Artikel 8

Doubleren in voorexamenjaar

1. De kandidaten doen alle schoolexamentoetsen opnieuw met uitzondering van het genoemde in het volgende artikel.
2. Een leerling die is gedoubleerd mag het eindcijfer Schoolexamen van het vak dat in het voorlaatste schooljaar is afgesloten laten staan indien het eindcijfer SE voor dat vak 6 of hoger is. De leerling hoeft dit vak dan niet meer te volgen in het schooljaar dat hij/zij voor de tweede keer volgt.

Artikel 9**Deelname aan het centraal examen (wettelijk voorschrift)**

De leerling dient het schoolexamen te hebben afgesloten vóór de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. Dit betekent dat voor alle examenonderdelen zoals die in het PTA zijn vermeld een resultaat moet zijn behaald.

Artikel 10**Afwijking wijze van examineren**

De schoolleider kan toestaan dat een gehandicapte leerling het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die leerling. In dat geval bepaalt de schoolleider de wijze waarop het examen zal worden afgelegd.

Bijlage 1 voorlopige datalist

In dit PTA wordt onderscheid gemaakt tussen de examenklassen en niet-examenklassen. In de onderstaande datalist wordt steeds aangegeven voor welke leerjaren het betreffende onderdeel van toepassing is. Wanneer er is aangegeven dat het voor alle bovenbouwklassen is, geldt dit voor alle leerjaren 4 en hoger van alle drie de afdelingen (mavo, havo en atheneum).

Dinsdag 22 t/m vrijdag 25 augustus 2023

Startweek | alle bovenbouwklassen

Maandag 6 november met uitloop t/m maandag 13 november 2023

Toetsweek 1 | alle bovenbouwklassen

Maandag 13 november 2023

Wiskunde Olympiade | 5 havo

Project Nederlands | 6 atheneum

Dinsdag 14 november 2023

Wiskunde Olympiade | 5 atheneum en 6 atheneum

Woensdag 29 november 2023

Resultaten toetsweek 1 in Magister | alle bovenbouwklassen

Maandag 4 december 2023

Deadline aanvraag herkansingen | 5 havo en 6 atheneum

Woensdag 20 en donderdag 21 december 2023

Herkansingsronde 1 | 5 havo en 6 atheneum

Vrijdag 19 januari 2024

Resultaten herkansingsronde 1 in Magister | 5 havo en 6 atheneum

Maandag 22 t/m maandag 29 januari 2024

Kijk- en luistertoetsen (reguliere lessen gaan ook door) | 5 havo en 6 atheneum

Maandag 5 februari met uitloop t/m vrijdag 16 februari 2024

Toetsweek 2 | 5 havo en 6 atheneum

Vrijdag 9 februari met uitloop t/m vrijdag 16 februari 2024

Toetsweek 2 | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

Maandag 11 t/m vrijdag 15 maart 2024

Examensimulatie (oefenweek met proefexamens) | 5 havo en 6 atheneum

Maandag 11 maart 2024

Resultaten toetsweek 2 in Magister | alle bovenbouwklassen

Vrijdag 15 maart 2024

Deadline aanvraag herkansingen | 5 havo en 6 atheneum

Woensdag 27 maart en donderdag 28 maart 2024

Herkansingsronde 2 | 5 havo en 6 atheneum

Donderdag 11 april 2024

Resultaten herkansingsronde 2 in Magister | 5 havo en 6 atheneum

Dinsdag 16 april 2024

Leerlingen ontvangen overzicht van uiteindelijke SE-cijfers | 5 havo en 6 atheneum

Donderdag 18 april 2024

Definitieve vaststelling SE-cijfers | 5 havo en 6 atheneum

Maandag 6 t/m woensdag 8 mei 2024

Examentrainingen en oefenexamens | 5 havo en 6 atheneum

Maandag 13 mei met uitloop t/m dinsdag 21 mei 2024

Toetsweek 3 | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

Maandag 13 mei 2024

Opfrislessen/vragenuurtjes | 5 havo en 6 atheneum

Dinsdag 14 t/m dinsdag 28 mei 2024

Eerste tijdvak centraal eindexamen | 5 havo en 6 atheneum

Dinsdag 4 juni 2024

Resultaten toetsweek 3 in Magister | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

Donderdag 6 juni 2024

Deadline aanvraag herkansingen (toetsweek 1 t/m 3) | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

Woensdag 12 t/m vrijdag 14 juni 2024

Herkansingsronde | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

Woensdag 12 juni 2024

Uitslagdag eerste tijdvak centraal examen | 5 havo en 6 atheneum

Dinsdag 18 juni t/m dinsdag 25 juni 2024

Tweede tijdvak centraal eindexamen (herexamens) | 5 havo en 6 atheneum

Maandag 1 juli 2024

Resultaten herkansingronde in Magister | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

Dinsdag 2 juli 2024

Uitslagdag tweede tijdvak centraal examen (herexamens) | 5 havo en 6 atheneum

Na dinsdag 2 juli 2024

Diploma-uitreikingen | 5 havo en 6 atheneum

Donderdag 11 juli 2024

Rapportuitreiking | 4 havo, 4 atheneum en 5 atheneum

T.1 | Literatuurgeschiedenis middeleeuwen Weegfactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **E3**

Toelichting:

T.2 | Schrijfvaardigheid - Betoog Weegfactor 3

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **C**

Toelichting:

T.3 | Spreekvaardigheid - Voordracht Weegfactor 2

Afnamemoment **Februari** | Tijdsduur **4-5 minuten** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **B**

Toelichting:

T.4 | Moderne literatuur en poëzie Weegfactor 3

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **25 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **E1 en E2**

Toelichting:

T.5 | Literatuurgeschiedenis renaissance - 19e eeuw Weegfactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 5** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **E3**

Toelichting:

Hd.1 | Solliciteren Weegfactor 0

Afnamemoment **November-dec.** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **F**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Schrijfvaardigheid Weegfactor 2

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **D1 en D2**

Toelichting:

T.2 | Luistervaardigheid Weegfactor 2

Afnamemoment **Januari** | Tijdsduur **75 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B**

Toelichting:

T.3 | Spreekvaardigheid Weegfactor 2

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **25 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **C1 en C2**

Toelichting:

T.4 | Literatuur schrijfpodracht Weegfactor 1

Afnamemoment **April** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **E1**

Toelichting:

T.5 | Literatuur mondeling Weegfactor 1

Afnamemoment **April** | Tijdsduur **5 minuten** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **E1**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Kijk- en Luistervaardigheid Weegfactor 3

Afnamemoment **Januari-febr.** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B**

Toelichting:

T.2 | Schrijfvaardigheid Weegfactor 3

Afnamemoment **Februari** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **D1 en D2**

Toelichting:

T.3 | Gespreksvaardigheid Weegfactor 4

Afnamemoment **Februari** | Tijdsduur **25 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **C1 en C2**

Toelichting:

Bestaat uit een gesprek en een presentatie.

Hd.1 | Portfolio leerjaar 4 Weegfactor 0

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B, C, D, E**

Toelichting:

Het portfolio bestaat uit schriftelijke en mogelijk mondelinge verwerkingsopdrachten waarvan de exacte inhoud en inleverdata lopende het schooljaar bekend worden gemaakt via Magister.

Als handelingsdeel moet dit onderdeel met een voldoende worden afgesloten.

Leesboekjes maken onderdeel uit van dit portfolio. In plaats van een leesboekje kan er ook sprake zijn van een verzameling verhalen/fragmenten/gedichten.

Hd.2 | Portfolio leerjaar 5 Weegfactor 0

Afnamemoment **Leerjaar 5** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B, C, D, E**

Toelichting:

Het portfolio bestaat uit schriftelijke en mogelijk mondelinge verwerkingsopdrachten waarvan de exacte inhoud en inleverdata lopende het schooljaar bekend worden gemaakt via Magister.

Als handelingsdeel moet dit onderdeel met een voldoende worden afgesloten.

Leesboekjes maken onderdeel uit van dit portfolio. In plaats van een leesboekje kan er ook sprake zijn van een verzameling verhalen/fragmenten/gedichten.

Toelichting schoolexamens

T.1 | Kijk- en Luistervaardigheid Weefactor 3

Afnamemoment **Januari-febr.** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B**

Toelichting:

T.2 | Schrijfvaardigheid Weefactor 3

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **D1 en D2**

Toelichting:

T.3 | Gespreksvaardigheid Weefactor 4

Afnamemoment **Februari** | Tijdsduur **25 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **C1 en C2**

Toelichting:

Bestaat uit een gesprek en een presentatie.

Hd.1 | Portfolio leerjaar 4 Weefactor 0

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B, C, D, E**

Toelichting:

Het portfolio bestaat uit schriftelijke en mogelijk mondelinge verwerkingsopdrachten waarvan de exacte inhoud en inleverdata lopende het schooljaar bekend worden gemaakt via Magister.

Als handelingsdeel moet dit onderdeel met een voldoende worden afgesloten.

Leesboekjes maken onderdeel uit van dit portfolio. In plaats van een leesboekje kan er ook sprake zijn van een verzameling verhalen/fragmenten/gedichten.

Hd.2 | Portfolio leerjaar 5 Weefactor 0

Afnamemoment **Leerjaar 5** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B, C, D, E**

Toelichting:

Het portfolio bestaat uit schriftelijke en mogelijk mondelinge verwerkingsopdrachten waarvan de exacte inhoud en inleverdata lopende het schooljaar bekend worden gemaakt via Magister.

Als handelingsdeel moet dit onderdeel met een voldoende worden afgesloten.

Leesboekjes maken onderdeel uit van dit portfolio. In plaats van een leesboekje kan er ook sprake zijn van een verzameling verhalen/fragmenten/gedichten.

Toelichting schoolexamens

T.1 | Telproblemen Weegfactor 1

Afnamemoment **Ljr.4 April** | Tijdsduur **45 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B3**

Toelichting:

T.2 | Veranderingen Weegfactor 2

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **D**

Toelichting:

Verbanden (domein C) en algebra (domein B) in de ondersteunende rol voor dit onderwerp.

T.3 | Statistiek Weegfactor 2

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **60 minuten** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **E5**

Toelichting:

Statistiek met behulp van Vustat

T.4 | Olympiade Weegfactor 1

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A**

Toelichting:

Groeps opdracht

T.5 | Verbanden en Algebra Weegfactor 3

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **150min** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A3, B1, B2.C**

Toelichting:

Katernen verbanden en algebra

Toelichting schoolexamens

T.1 | Formules manipuleren Weegfactor 2

Afnamemoment **Mei ljr. 4** | Tijdsduur **60 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A2, A3**

Toelichting:

Familie van functies onderzoeken met GeoGebra.

T.2 | Onderzoekopdracht meetkunde Weegfactor 2

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **60 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A2, A3 en C**

Toelichting:

Meetkunde opdracht met behulp van GeoGebra.

T.3 | Olympiade Weegfactor 1

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A**

Toelichting:

T.4 | Toegepaste analyse Weegfactor 3

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A3 en D**

Toelichting:

Hd.1 | Presentatie Weegfactor 0

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **20 minuten** | Herkansing **Nee**
Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **A1, A2, A3**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Schaarste en ruil. LWEO lesbrieven: 'crisis' en 'rekenomie' Weefactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B, C**

Toelichting:

T.2 | Dossier 'klaslokaalexperimenten' Weefactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **A5, J**

Toelichting:

T.3 | Onderzoek 'Keuzeonderwerp 1' Weefactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A4 en K**

Toelichting:

T.4 | Standpuntsbepaling Weefactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A3**

Toelichting:

T.5 | Onderzoek Keuzeonderwerp 2' Weefactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 5** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A4 en K**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

Binnen het examenprogramma economie voor de HAVO-bovenbouw wordt door de vakgroep economie /bedrijfseconomie gewerkt met de digitale methode van LWEO. Tijdens het leerjaar zullen schriftelijke, summatieve en formatieve voortgangstoetsen worden afgenomen gebaseerd op deze lesmethode.

Klaslokaalexperimenten zijn korte interactieve oefeningen in een spelvorm waarbij een actieve, participerende houding van de leerling wordt verwacht. De buitenwereld wordt in het klaslokaal binnengehaald. Het leerdoel is om economische mechanismen aan te leren en te koppelen aan de praktijk.

Keuzeonderwerpen moeten bestaan uit minimaal twee van deze verplichte, economische contexten: arbeidsmarkt, sociale zekerheid, Europese integratie, onderwijs en menselijk kapitaal, pensioenen, huis & hypotheek, prijzenoorlog, CAO, maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO), faillissement en aansprakelijkheid, ECB en stabiliteitspact. Het leerdoel is om zelfstandig een eenvoudig economisch onderzoek op te zetten over een concreet maatschappelijk vraagstuk.

T.1 | Van persoon naar rechtspersoon - Van Persoonlijk plan tot perspectief op de organisatie Weegfactor **1**Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B1, B2, B3, B4**

Toelichting:

T.2 | Van persoon naar rechtspersoon - Marktonderzoek & Marketingplan Weegfactor **1**Afnamemoment **November-dec.** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B1-4, D1, D2, E1, E2**

Toelichting:

T.3 | Van persoon naar rechtspersoon - Ondernemingsplan met financieel plan Weegfactor **3**Afnamemoment **Maart-april** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B1-4, D1, D2, E1-3, F1, F2, G**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Functionele materialen

Weefactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **5 minuten** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **D2**

Toelichting:

T.2 | Technische automatisering

Weefactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **G2**

Toelichting:

T.3 | Vaardigheden

Weefactor 4

Afnamemoment **Eind Havo 5** | Tijdsduur **15 minuten** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **A2, A4, A9, A13, A15**

Toelichting:

T.4 | Aarde en klimaat

Weefactor 5

Afnamemoment **2 trimester Ij5** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A3, A5, A6, A7, A10, A11, A12, A14, E2, I1, I2 en**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Kwalitatieve analyse

Weegfactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **A1, A5, A6,A13, D2**

Toelichting:

T.2 | Kwantitatieve analyse

Weegfactor 3

Afnamemoment **Toetsweek 1** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **A1, A3, A7, A8, A10 en D2**

Toelichting:

T.3 | Hoofdstuk 1 t/m 11

Weegfactor 5

Afnamemoment **Toetsweek 2** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A2, A9, A12, A14, A15, C4, C5, D4, E2, E3, F2, F4, F5,G3,G4 en**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Grensregio VS - Mexico Weefactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A2, B1**

Toelichting:

T.2 | Het Middellandse Zeegebied Weefactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A2, C1**

Toelichting:

T.3 | Leefomgeving Weefactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A2, E2**

Toelichting:

T.4 | Globalisering; patronen in de landbouw Weefactor 6

Afnamemoment **Begin november** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, (B1), B3**

Toelichting:

T.5 | Aarde en Brazilië Weefactor 6

Afnamemoment **Maart-april** | Tijdsduur **150 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, (C2), C3, (D1), D2**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

Weging SE's

Leerjaar 4: T.1, T.2 en T.3 samen 25%.

Leerjaar 5: T.4 en T.5 samen 75%.

T.1 | Thema 2, 3, 6

Weegfactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B2, B3, C1, E2**

Toelichting:

Thema 2 - Cellen: 2.1, 2.3 en 2.5

Thema 3 - Onderzoek doen: 3.1 t/m 3.4

Thema 6 - Voeding, vertering en gezondheid: 6.1 t/m 6.3

T.2 | Thema 1, 7, 8 en 10

Weegfactor 3

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **C3, D2 en F3**

Toelichting:

Thema 1 - Gedrag: 1.1 t/m 1.5

Thema 7 - Soorten en relaties: 7.2

Thema 8 - Ecosysteem en evenwicht: 8.1, 8.4 en 8.5

Thema 10 - Evolutie 10.3

T.3 | Thema 2, 4, 5, 9, 12 en 14

Weegfactor 4

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B1, B6, C2, D1, D3, D6, E1, E2, E3**

Toelichting:

Thema 2 - Cellen: 2.1 t/m 2.3

Thema 4 - Voortplanting: 4.1 t/m 4.5

Thema 5 - Voeding en energie: 5.2

Thema 9 - Erfelijkheid: 9.1, 9.4

Thema 12 - Gezondheid: 12.5

Thema 14 - Reageren: 14.1, 14.3

Toelichting schoolexamens

T.1 | Film kenmerkend aspect 1-4 Weefactor **1**

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **15 minuten** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, B**

Toelichting:

T.2 | Vaardighedentoets*Weefactor **2**

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A**

Toelichting:

*aan de hand van de opgegeven stof.

T.3 | Vaardighedentoets*Weefactor **2**

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, D**

Toelichting:

*aan de hand van de opgegeven stof.

Toelichting schoolexamens

T.1 | Inleiding filosofie & Wijsgerige Antropologie Weegfactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **B2, B3**

Toelichting:

T.2 | Filosofisch betoog Weegfactor 3

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **A1, A2**

Toelichting:

T.3 | Ethiek Weegfactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **C2, C3**

Toelichting:

T.4 | Sociale filosofie Weegfactor 2

Afnamemoment **November** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **D2, D3**

Toelichting:

T.5 | Filosofisch onderzoek Weegfactor 3

Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A1, A2**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

T.1 | Tekeningen n.a.v. thema Weefactor **3**

Afnamemoment **September-nov** | Tijdsduur **18 uren** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **B**

Toelichting:

T.2 | Tekeningen n.a.v. thema Weefactor **3**

Afnamemoment **November-maart** | Tijdsduur **18 uren** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **B**

Toelichting:

T.3 | Van beroep: kunstcurator Weefactor **1**

Afnamemoment **SE-week maart** | Tijdsduur **100 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **C**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

Hd.1 | Elke les van het gehele schooljaar; Actieve deelname (zie toelichting)

Weegfactor 0

Afnamemoment **Leerjaar 5** | Tijdsduur **N.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **N.v.t.**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

De programma's, de planning, de hoeveelheid openstaande inhaallessen, de huidige beoordeling en overige informatie zijn terug te vinden in Magister.

Inhoud

Leerlingen in de tweede fase havo en vwo krijgen in het programma Lichamelijke Opvoeding (LO) een veelzijdige en gestructureerd bewegingsaanbod. Gezien het belang dat de school hecht aan wekelijks en gestructureerd bewegingsonderwijs hebben we gekozen voor de volgende aanpak.

Studielast = contacttijd

We hebben ervoor gekozen geen tijd in te roosteren voor het maken van werkstukken of andere schriftelijke handelingen. Ook de onderdelen 'bewegen en regelen', 'bewegen en gezondheid' en 'bewegen en de maatschappij' worden niet separaat ingeroosterd, maar in de lessen geïntegreerd. We hebben gekozen voor veel bewegen.

Inhalen gemiste lessen

Dit houdt in dat alle ingeroosterde lessen moeten worden gevolgd en gemiste lessen altijd moeten worden ingehaald.

Ook als er sprake is van onvoldoende inzet, wangedrag of veelvuldig te laat komen in de les dient een les te worden ingehaald.

In geval van langdurige of chronische blessures of andere bijzonderheden dient contact te worden opgenomen met de betreffende LO docent om tot een oplossing te komen.

Leerlingen kunnen gemiste en onvoldoende lessen inhalen gedurende de gehele week bij elke LO les van onze school. Dit kan alleen tijdens vrije uren van de leerlingen; studiehuisuren of vaklessen kunnen niet hiervoor worden ingezet.

Wanneer een leerling een les wilt inhalen, dient de leerling dit vooraf af te spreken met de LO docent die de betreffende les geeft. Tijdens de lesvrije SE-weken, gedurende het schooljaar, zal er een inhaalles worden ingeroosterd.

Om te voorkomen dat leerlingen aan het einde van het schooljaar nog veel lessen moeten inhalen en daardoor mogelijk herkansingen kwijtraken, is het schooljaar ingedeeld in drie (inhaal)perioden. De leerling dient ervoor te zorgen aan het eind van elke periode op nul (0) inhaallessen te staan.

De perioden zijn als volgt ingedeeld:

1e periode buiten tijdvak: zomervakantie - herfstvakantie

1e periode binnen tijdvak: herfstvakantie - kerstvakantie

2e periode binnen tijdvak: kerstvakantie - meivakantie

Beoordeling

Het vak LO bestaat enkel uit handelingen. Deze worden als 'voldoende' (v) of 'onvoldoende' (o) beoordeeld.

In 5 havo kan een leerling met de eindbeoordeling 'onvoldoende' weliswaar meedoen aan het CSE, maar diplomering kan alleen als het vak LO als voldoende is behaald. Om dit te voorkomen, verwijzen we naar het kopje 'inhalen gemiste lessen'.

PWSre Resultaat profielwerkstuk	Weegfactor 1
-----------------------------------	--------------

Afnamemoment | Tijdsduur | Herkansing **Nee**
Type toets | Wijze van toetsing | Eindtermen

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

Schriftelijk verslag: niet herkansbaar

Presentatie: niet herkansbaar

Eindcfr. Eindcijfer	Weegfactor 1
-----------------------	--------------

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets | Wijze van toetsing | Eindtermen **n.v.t.**

Toelichting:

Het vak maatschappijleer is afgerond in leerjaar 4.

Toelichting schoolexamens

Het eindcijfer voor maatschappijleer vormt samen met de eindcijfers van CKV en het profielwerkstuk het combinatiecijfer.

Dit combinatiecijfer telt mee voor de slaag/zakregeling.

Eindcfr. Eindcijfer	Weegfactor 1
-----------------------	--------------

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **n.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets | Wijze van toetsing | Eindtermen **n.v.t.**

Toelichting:

Het vak Culturele en kunstzinnige vorming is afgerond in leerjaar 4.

Toelichting schoolexamens

Het eindcijfer voor CKV vormt samen met de eindcijfers van maatschappijleer en het profielwerkstuk het combinatiecijfer.

Dit combinatiecijfer telt mee voor de slaag/zakregeling.

T.1 | Domeinen Getallen; Verhoudingen; Meten en meetkunde; Verbanden Weegfactor **1**Afnamemoment **Maart** | Tijdsduur **90 min.** | Herkansing **Ja**Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **referentieniveau 3**

Toelichting:

N.B. de rekentoets is alleen bestemd voor de leerlingen die geen wiskunde in hun pakket hebben.

Toegestane hulpmiddelen:

- Passer, liniaal/geodriehoek;
- Rekenmachine bij een deel van het examen.

Voor een leerling die deelneemt aan het examenprogramma VMBO-T of Havo en het vak wiskunde als extra vak heeft gekozen, geldt het volgende: als de leerling het vak wiskunde uiteindelijk niet in de uitslagbepaling van het eindexamen laat meetellen, wordt het behaald examenresultaat wiskunde gezien als de uitslag van het schoolexamen rekenen 2F (voor VMBO-T) of rekenen 3F (voor Havo).

Toelichting schoolexamens